

Het belang van het verhaal

Lezing door Elle van Rijn voor de lessen Nederlands, Geschiedenis en Maatschappijleer.

Elle van Rijn begon ooit als actrice, maar legde zich na een paar jaar toe op het schrijven. Inmiddels heeft ze veel tv-series, meer dan duizend columns en twaalf romans op haar naam staan. Aanvankelijk schreef ze pure fictie, maar ze raakte steeds meer gefascineerd door bestaande gebeurtenissen. Verhalen die moeten worden doorverteld, omdat ze belangrijke lessen bevatten over het verleden. Zorgvuldige research en *oral history*, gesprekken met getuigen en nabestaanden, vormen de basis van haar werk. De romanvorm biedt de vrijheid om in het hoofd te kruipen van de protagonist. Haar ervaring als actrice helpen haar bij de inleving waardoor het personages worden van vlees en bloed.

Elle van Rijn: 'Ik wil de verhalen tot leven brengen van gewone mensen die in bijzondere omstandigheden terecht kwamen. Een geschiedenis die voor de jeugd van nu vaak heel ver weg voelt, maar waar hun grootouders vaak nog onderdeel van waren. Door invoelbaar te maken hoe het was om in die tijd jong te zijn en net zoals alle jongeren dromen te hebben over de toekomst, gaan leerlingen zichzelf ook ethische vragen stellen: wat doe je wanneer de oorlog uitbreekt en je je leven niet meer zeker bent? Welke beslissingen neem je? Hoeveel moed kun je opbrengen? Wat offer je op voor je familie en vrienden?'

Haar bestseller *De crèche* kreeg lovende recensies, de rechten zijn verkocht aan twaalf verschillende landen. Lezers reageren vaak met: 'Dit zou verplichte kost moeten zijn op scholen.' Onlangs is van haar hand ook *Terug naar Insulinde* verschenen, een boek dat meteen in de bestsellerlijst terecht kwam. Het is een roman die zich afspeelt in de Tweede Wereldoorlog in onze voormalige kolonie –, is dit een goed moment om lezingen van deze recente romans over onze Nederlandse geschiedenis aan scholen aan te bieden. Staatsecretaris Blokhuis schreef: 'De geschiedenis van Nederlands-Indië is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse geschiedenis. Het is daarom goed dat deze geschiedenis binnen scholen, maar ook zeker daarbuiten, voor zo veel mogelijk mensen tot leven wordt gebracht.' Deze twee boeken zouden daarmee een waardevolle aanvulling zijn op de literatuurlijst.

De doelstellingen van de lezing: leesbevordering, de roman als vehikel voor meer betrokkenheid, inleving in de karakters, met elkaar in gesprek gaan over wat literatuur kan bewegen, wat het emotioneel met je doet en – op een meer macroniveau – met elkaar in gesprek gaan over onze geschiedenis, en over wat oorlog betekent. Elle is een bevoegen vertelster en een empathisch gesprekleider. Als moeder van vier kinderen en twee stiefkinderen weet ze bovendien hoe je met de dynamiek van jongeren moet omgaan en hoe je in gesprek komt met elkaar over deze belangrijke onderwerpen.

De lezing kan op twee verschillende manieren worden ingezet:

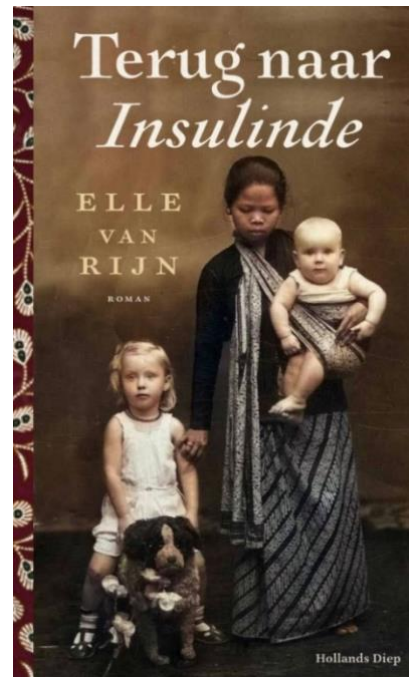
- Als middag-/avondvullend zaalprogramma van ca. 1,5 uur met discussie/vragen na afloop.
- Twee lezingen à 55 minuten in klaslokalen. (Dit kan voor een meerprijs worden uitgebreid.)

De kosten zijn voor beide vormen hetzelfde: € 750,- exclusief reiskosten en administratiekosten.

Terug naar Insulinde

Rosa wordt in 1925 geboren op Java in een familie die al decennia in Nederlands-Indië woont. Haar opa zit in de raad van Indië, haar vader werkt er als ingenieur voor Verkeer en Waterstaat. Als tropenkind dat gewend is aan de privileges van het koloniale leven, leidt ze enerzijds een prinsessenbestaan met bediendes en beleeft ze anderzijds spannende avonturen in de jungle. Maar dan laat haar moeder haar in de steek en scheiden haar ouders. Achtergelaten bij haar tante die de directrice is van een school voor inheemse meisjes, voelt ze zich alleen en ontheemd. Als ze dan ook nog wordt weggerukt uit haar geliefde Indië en naar Nederland moet, wil ze maar één ding: terug naar haar thuisland waar haar gelukkige kinderjaren liggen.

Eenmaal terug in de kolonie komt ze er langzaam achter dat het land van haar jeugd niet meer bestaat. Als Nederland de oorlog verklaart aan Japan heeft de inmiddels zestienjarige Rosa nog de hoogmoed te denken dat ze deze oorlog gemakkelijk winnen. Het ongeloof is dan ook groot als de Koreaanse en Japanse militairen als een zwerm sprinkhanen hun villawijk belagen. Het betekent het begin van jaren internering, van kamp naar kamp, waarin Rosa in korte tijd volwassen wordt en ervoor moet zorgen dat ze haar moeder en zusjes in leven houdt. Langzaam begint tot haar door te dringen dat er geen 'goede' kant is aan deze oorlog en dat enkel medemenselijkheid nog bepaalt wie waarde heeft en welke strijd er gevoerd moet worden.

De crèche

Amsterdam, 1942-1943. Tegenover de Hollandsche Schouwburg bevindt zich de Joodse Crèche, door de Duitsers getransformeerd in een verzamelplaats voor Joodse kinderen voordat zij op transport gaan. Samen met de andere Joodse kinderverzorgsters van de crèche bekommert de zeventienjarige Betty Oudkerk zich om het lot van de kinderen, terwijl het leven voor Joden buiten de crèche steeds beangstigender wordt. In het diepste geheim weten ze onder leiding van Henriëtte Pimentel, de directrice van de crèche, ruim zeshonderd kinderen van deportatie te redden, ongeacht de risico's die dat met zich meebrengt.

De crèche is het verzetsverhaal van jonge vrouwen die in wrede omstandigheden moeten beslissen over leven en dood. Moedige vrouwen met een vurige hoop voor de toekomst – want wie een kind redt, redt de wereld.